

Velký podzemní čmelín z dřevocementu

„Chov“ čmeláků není v Evropě zdaleka tak rozšířen, jako třeba chov včel medonosných. Je provozován nadšenci, kteří to dělají jako hobby a jako pomoc přírodě. Názory, jak na to, se často různí a mnohdy si odporují. Zde najdete stručný překlad instrukcí německého výrobce – firmy Schwegler, s našimi doplňky a úpravami, vycházejícími ze zkušeností našich, i zkušených českých odborníků na čmeláky. Mnohem podrobnější informace o chovu čmeláků najdete na českém webu www.cmelaci.cz, na kterém se naše firma podílí. Máme velkou radost, že, díky vám, bude na dalším místě v ČR bezpečné útočiště pro čmeláky. S ohledem na to, že čmelín má garantovanou životnost více než 25 let, jsme si jisti, že za tu dobu se stanete více než kvalifikovaným odborníkem. Těch není nikdy dost, a ubývající stavy čmeláků v celé Evropě každého dalšího více než potřebují...

Některé důležité biologické a ekologické informace o čmeláčích

Význam čmeláků, jejich druhy a vše o jejich životě najdete na www.cmelaci.cz

Chov čmeláků ve čmelínech

Jedním z důvodů pro „umělý“ chov je skutečnost, že čmeláci jsou výborní opylovači zahrady. Ale chov je i velmi zajímavá a fascinující podiváná, takže je možno jej doporučit i jako spojení zábavy s ochranou a pomocí přírodě. Přispějete tak i ke zvýšení počtu čmeláků ve vaší oblasti. Důvody využití umělých čmelínů jsou dva:

- a) Nutnost přestěhování již funkčního přírodního čmeláčího hnízda z důvodu nebezpečí nebo rizika destrukce (zemní práce, likvidace seníku, kůlny ...)
- b) Nový hnízdní prostor pro mladou čmeláčí matku, která hledá po zimní hibernaci vhodný prostor pro hnízdo

Přestěhování hnízda z důvodu nebezpečí z přírodního prostoru do čmelínu

Schwegler

Upozornění: Čmeláci jsou zákonem chráněni. Přesun hnízda je tedy možný, jen pokud mu hrozí nebezpečí a likvidace.

Než začnete hnízdo stěhovat, je první krokem příprava vhodného náhradního prostoru. Čmelín Schwegler je vyroben z dřevocementového materiálu, který již léta výrobce používá s výbornými zkušenostmi při výrobě ptačích budek. Osvědčil se pro svoje výborné izolační schopnosti a schopnost regulace vlhkosti uvnitř. Praktické zkušenosti s podzemním čmelínem Schwegler ukazují, že čmelákům vyhovuje a poskytuje ty nejlepší podmínky pro rozvoj jejich kolonie. Tento čmelín dobře chrání hnízdo za každého počasí. Součástí výrobku je hnízdicí část, střecha, vchodová trubice a žlutá nadzemní část. Dno čmelína je chráněno před hlodavci kovou nerezovou sítí ve dně čmelína. Gumové těsnění zamezuje přístupu vlhkosti do hnízdiště spojem mezi vstupní chodbou a čmelínem. Vstupní chodba má krytky na obou stranách, které zamezují vniknutí kořenů rostlin do hnízdiště. Součástí výrobku je hnízdní náplň z dřevité vlny a kapoku.

Příprava čmelína na přesun hnízda

Vyplňte hnízdicí část po dně hoblinami, které jsou součástí výrobku. Materiál rukou zatlačte směrem k zemi, aby došlo k jeho udušení. Poté udělejte do hoblin uprostřed díru cca 7 cm hlubokou o průměru 20 – 30 cm v závislosti na velikosti přenášené kolonie. Tuto díru vyplňte teplodržným hnízdicím materiálem, který je součástí výrobku.

Vhodný čas pro přesun

Ideálně a pokud možno v teplém počasí. V chladném počasí jen pokud je to opravdu nezbytné nutné. Hnízdo je ideální přesunovat v noci, kdy je královna i všechny dělnice uvnitř. Čmeláci za tmy, ani za svitu baterky nelétají, takže nemusíte mít obavy, že vám budou létat kolem hlavy. Použijte tedy baterku. Ráno čmeláci vylétí na novém místě a snadno si zmapují změněné podmínky a neomylně treť zpět do nového domova.

Metody přesunu

Když máte čmelín instalován a připraven a všechno naplánováno, je čas na vyjmutí původního hnízda. Pokud je hnízdo v zemi, velmi opatrně kopejte rýčem kolem vchodového otvoru a prstem se občas přesvědčte o směru otvoru v zemi. Kopejte jen kolem hnízda. S touto metodou se vyhnete otevření hnízda a jeho zasypaním zemí. Závěrečné vyproštění hnízda ze země udělejte velmi opatrně nožem. Pokud jsou kořínky rostlin vrostlé do hnízda, odstříhnete je před zvednutím nůžkami. Po vyzvednutí hnízda je dobré odstranit tu část hnízdicího materiálu, která je suchá a nevyužitá, ale pozor na poškození celého hnízda. Vyjmuté hnízdo poté uložte do připraveného nového hnízdicího materiálu v novém čmelíně. Ujistěte se, že hnízdo bude umístěno stejně jako

na původním místě a není třeba položené nebo dokonce převrácené. Došlo by totiž k vylití nektaru z buněk a zásobních kalísků. Hnízdo poté přikryjte dalším hnízdicím materiálem, ale pozor na volný vchod, aby čmeláci mohli původní hnízdo opouštět a pohybovat se v celém novém hnízdišti. Čmeláci by také měli mít viditelnou cestu k vchodové chodbě, aby snadno našli východ. Pokud je vše dokončeno, čmelín zaklopte a vrchní desku zahrňte hlínou nebo kamínky. Pokud je původní hnízdo umístěno na povrchu, třeba v seníku, je nejlepší hnízdo vystříhat nůžkami a přenést do čmelína. I zde dělejte přesun za tmy, viz výše. Někdy se stane, že některé dělnice nejsou v noci v hnízdě. Pokud tedy následující den po přesunu zjistíte, že několik dělnic se snaží najít původní hnízdo, zkuste je opatrně pochytat a přesunout do čmelína. Ne vždy se to podaří, ale to nevádí. Pokud jste přesun hnízda zvládli, brzy se počet dělnic v hnízdě začne opět zvyšovat.

Umístění a instalace čmelína

Zvolte místo pro čmelín (u podzemního nezáleží, zda bude na slunném nebo stinném místě, ale volte samozřejmě místo, kde po čmelíně nebudete šlapat nebo dokonce jezdit autem). Čmeláky potěšíte, když bude v okolí pestrá skladba rostlin s květy po celou sezonu, ale dokáží si doletět i v okruhu 3 km. Na zvoleném místě vykopejte jámu cca 30 -40 cm hlubokou, 50 cm dlouhou a 45 cm širokou. Čmelín by neměl být v místě, kde je vysoká hladina spodní vody. V takovém případě vykopejte jámu hlubší a pod čmelín, ale i šikmou vstupní chodbu (obrázek 2) dejte kamínky jako drenáž. Vyčkejte několik dní. Pokud se místo zaplňuje spodní vodou, je potřeba najít vhodnější místo. Není ideální volit místo v těsné blízkosti rostlin s agresivními kořeny – vrba....

Vstupní chodbu vtačte do gumového těsnění ve čmelíně. Po kompletaci vložte čmelín do připravené jámy a jámu zasypte vhodným materiálem (hlína, kamínky...). Dovnitř vložte hnízdní materiál a dejte pozor, ať zůstane volný přístup ze čmelína do vstupní chodby. Na dno čmelína použijte dřevitou vlnu a doprostřed vložte náplň z kapokového vlákna v přiloženém sáčku. Po dokončení položte na čmelín víko a ujistěte se, že dobře zapadlo. Nakonec instaluje žlutou část na vstupní prostor chodby do čmelína. Umístěte jí tak, aby žlutá část byla cca 1 cm nad úroveň terénu. Zamezte tak vtékání dešťové vody do čmelína při prudkých srážkách. Ujistěte se, že vstup do čmelína je volný a čmeláci se dovnitř snadno dostanou. Čmelín můžete instalovat po celý rok, ale samozřejmě ideální je to na jaře, kdy se mladé královny probouzejí postupně ze zimní hibernace. Při pozdější instalaci nebude první rok čmeláky využít.

Osídlení čmelína

Královny hledají vhodný hnízdní prostor na jaře. Můžete tedy ponechat na přírodě, zda a kdy si čmeláčí královna váš čmelín vybere, případně se pokusit o odchyt čmeláčí matky hledající hnízdo a její přesun do čmelína. Vše o životě čmeláků i o odchytu hledající matky najdete na www.cmelaci.cz

Instalace odchycené královny do podzemního čmelína je složitější než u nadzemních čmelínů. Asi nejjednodušší možností je ucpat vstup do čmelína, lehce nadzvednout víko čmelína, královnu vzniklou škvírou opatrně vsunout do čmelína a víko rychle zavřít. Po cca 20 minutách jen odstraňte ucpávku vstupního prostoru a dále postupujte dle pokynů na www.cmelaci.cz. Druhou možností je vsunout královnu vstupním otvorem a ten poté rychle uzavřít. V obou případech je potřeba počítat s tím, že královna bude mít tendenci letět za světlem. Třetí možností by mohla být instalace královny do zkompletovaného čmelína za tmy (v prostoru bez oken – koupelna), za svitu baterky. Výhodou tohoto řešení je, že královna za tmy nelétá, takže se s ní snáze manipuluje, naopak je potřeba počítat, že po 20 minutách je královnu nutné z čmelína pustit, takže za tuto dobu by bylo nutné čmelín instalovat na zvolené místo venku, aby si královna při odletu zmapovala místo a trefila zpět. Další dokončovací změny v okolí čmelína by se tak daly provádět pouze v době, kdy bude královna v čmelíně, aby vždy dobře trefila zpět.

(Poznámka: problematika úspěchu osídlení čmelína je velmi rozsáhlá, prostudujte si prosím tedy nejdříve dobře informace a tipy na www.cmelaci.cz)

Příprava na další sezonu

Na podzim všechny dělnice, trubci a stará matka umírají a mladé matky se zahrabávají na zimu do země. To je vhodný čas pro důkladné vyčištění čmelína. Celou náplň čmelína vyjmeme a spálíme, neboť v něm mohou zůstat parazité. Vnitřek čmelína důkladně vyčistíme. Aby to bylo jednodušší, není vůbec špatné dát pod náplň papírový karton, který snadno při čištění vyjmeme a vyhodíme. Poté vyplníme čmelín náhradní náplní (možno dokoupit v našem obchodě).

Jak již asi víte nebo tušíte, chov čmeláků je velké dobrodružství. Ale nebojte se toho, není nic hezčího než pozorovat „vlastní“ krásné mladé matky na vaší zahradě nebo balkonu. Učený z nebe nespadl a tak určitě uděláte zpočátku řadu chyb. Ale to není nutné, stačí si přečíst zkušenosti ostatních (www.cmelaci.cz) nebo se nebát zeptat. V případě jakýchkoliv nejasností nám napište na info@zelenadomacnost.com Budeme se snažit, ve spolupráci se zkušenými čmelákáři Vám poradit.